

اظهار نظر کارشناسی درباره:
«طرح فهرست قوانین و احکام نامعتبر در حوزه شوراها و شهرداری‌ها»
(اعاده شده از شورای نگهبان)

مخصوص صحن علنی

مشخصات طرح

دوره یازدهم - سال دوم

شماره ثبت:

۴۸

شماره چاپ:

—

تاریخ چاپ:

—

دفتر مطالعات حقوقی

مشخصات گزارش

شماره مسلسل:

۲۴۰۱۷۵۵۳-۱

تاریخ انتشار:

۱۴۰۰/۱۱/۹

مقدمه

«طرح فهرست قوانین و احکام نامعتبر در حوزه شوراها و شهرداری‌ها» (به شماره ثبت ۴۸) که با هدف تنقیح قوانین مربوط در حوزه شوراها و شهرداری‌ها تهیه شده است، در تاریخ ۱۳۹۹/۲/۲۹ به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید. شورای نگهبان طی نامه شماره ۹۹/۱۰۲/۱۸۳۶۴ مورخ ۱۳۹۹/۳/۲۶ یک ابهام نسبت به طرح مزبور اعلام کرد.

بررسی ایراد شورای نگهبان

در ماده واحده مصوبه مورخ ۱۳۹۹/۲/۲۹ مجلس شورای اسلامی آمده بود که احکام قانونی حوزه شوراها و شهرداری‌ها، مذکور در پیوست، بی‌اعتبار است. شورای نگهبان پس از بررسی مصوبه، بیان کرد که مشخص نیست بی‌اعتباری قوانین، شامل زمانی که در گذشته این احکام اعتبار داشته‌اند نیز می‌شود یا خیر و مصوبه مذکور از این جهت دارای ابهام است. در واقع از وصف «بی‌اعتبار» دو مفهوم برداشت می‌شود. اول اینکه مترادف نسخ می‌باشد. یعنی از زمان تصویب این قانون، قوانینی که در پیوست آمده، فاقد اثر نسبت به آینده است ولی نسبت به گذشته اثر آن برقرار است. دوم اینکه این قوانین فاقد هرگونه اعتبار و ارزشی از زمان تصویب به بعد دارند و به نوعی این قوانین باطل می‌باشند. به بیان دیگر حتی نسبت به زمان گذشته و برخی برهه‌های تاریخی فاقد هرگونه آثار می‌باشند. اثر این نوع برداشت این خواهد بود که کلیه اقدامات اداری و قضایی و دعاوی که مستند به این قوانین بوده است، به دلیل عدم اعتبار قوانین فاقد وجاهت تلقی خواهد شد.

کمیسیون در جهت رفع ابهام، ماده واحده را به این صورت اصلاح کرده است:

«از تاریخ لازم الاجرا شدن این قانون، احکام قانونی مذکور در پیوست، منسوخ اعلام می‌گردد.»

به نظر می‌رسد اصلاح صورت گرفته، رافع ابهام شورای نگهبان نمی‌باشد. در صدر ماده از این حیث که شامل قوانین منسوخ ضمنی یا منتفی شده و یا مدت منقضی شده می‌باشد، درج عبارت «از تاریخ لازم الاجرا شدن این قانون» دارای اشکال به نظر می‌رسد. توضیح آنکه وضعیت قوانینی که پیش از این نسخ شده اند و صرفاً در این قانون اعلام شده است در بازه زمانی میان نسخ تا تصویب این قانون دچار ابهام می‌شود.

در جهت تکمیل و اصلاح بهتر مصوبه پیشنهاد می‌شود با رعایت تشریفات مندرج در آیین‌نامه داخلی، ضمن ارجاع مصوبه به کمیسیون، تاریخ نسخ هریک از قوانین اشاره شده اعم از نسخ ضمنی یا منتفی شده و یا مدت آنها منقضی شده تصریح گردد و مشروط به درج تاریخ نسخ هریک از قوانین یا مواد منسوخ، عنوان و متن ماده واحد به شرح زیر اصلاح شود:

«فهرست قوانین و مواد منسوخ حوزه شوراها و شهرداریها

ماده واحد- فهرست قوانین یا مواد منسوخ حوزه شوراها و شهرداریها (که نسخ ضمنی شده یا منتفی شده و یا مدت آنها منقضی شده است) و تاریخ نسخ آنها، به شرح مندرج در پیوست این قانون می‌باشد».

نتیجه‌گیری

اصلاحات صورت گرفته در مصوبه کمیسیون رافع ابهام شورای نگهبان به نظر نمی‌رسد. در جهت تکمیل و اصلاح مصوبه پیشنهاد می‌شود با رعایت تشریفات مندرج در آیین‌نامه داخلی، ضمن ارجاع مصوبه به کمیسیون، تاریخ نسخ هریک از قوانین اشاره شده اعم از نسخ ضمنی یا منتفی شده و یا مدت آنها منقضی شده تصریح گردد و مشروط به درج تاریخ نسخ هریک از قوانین یا مواد منسوخ، عنوان و متن ماده واحد به شرح زیر اصلاح شود:

«فهرست قوانین و مواد منسوخ حوزه شوراها و شهرداریها

ماده واحد- فهرست قوانین یا مواد منسوخ حوزه شوراها و شهرداریها، (که نسخ ضمنی شده یا منتفی شده و یا

مدت آنها منقضی شده است)، و تاریخ نسخ آنها، به شرح مندرج در پیوست این قانون می‌باشد».

شماره ماده	موافق	مخالف	موافق به شرط اصلاح	ارجاع به کمیسیون
ماده واحده				✓

شماره ماده	مصوبه کمیسیون برای رفع ایرادات شورای نگهبان	موافق	مخالف	موافق به شرط اصلاح	ارجاع به کمیسیون	اظهار نظر کارشناسی	متن اصلاحی
ماده واحده	ماده واحده- «از تاریخ لازم الاجرا شدن این قانون، احکام قانونی مذکور در پیوست، منسوخ اعلام می گردد.»				✓	<p>به نظر می رسد اصلاح صورت گرفته، رافع ابهام شورای نگهبان نمی باشد. در صدر ماده از این حیث که شامل قوانین منسوخ ضمنی یا منتفی شده و یا مدت منقضی شده می باشد، درج عبارت «از تاریخ لازم الاجرا شدن این قانون» دارای اشکال به نظر می رسد. توضیح آنکه وضعیت قوانینی که پیش از این نسخ شده اند و صرفاً در این قانون اعلام شده است در بازه زمانی میان نسخ تا لازم الاجرا شدن این قانون دچار ابهام می شود.</p>	<p>پیشنهاد می شود با رعایت تشریفات مندرج در آیین نامه داخلی، ضمن ارجاع مصوبه به کمیسیون، اولاً عنوان طرح به «فهرست قوانین یا مواد منسوخ حوزه شوراها و شهرداریها» اصلاح شود، ثانیاً تاریخ نسخ هریک از قوانین اشاره شده اعم از نسخ ضمنی یا منتفی شده و یا مدت آنها منقضی شده تصریح گردد و مشروط به درج تاریخ نسخ هریک از قوانین یا مواد منسوخ، متن ماده واحده به شرح زیر اصلاح شود: «فهرست قوانین و مواد منسوخ حوزه شوراها و شهرداریها ماده واحده- فهرست قوانین یا مواد منسوخ حوزه شوراها و شهرداریها (که نسخ ضمنی شده یا منتفی شده و یا مدت آنها منقضی شده است) و تاریخ نسخ آنها به شرح مندرج در پیوست این قانون می باشد.»</p>